

AGATA PUŚCIKOWSKA

redaktor wydania

Trudno nawet wyobrazić sobie, co stało się 2000 lat temu w Jerozolimie. Jeszcze trudniej uwierzyć, że Zmartwychwstały Chrystus żyje tu i teraz. W zrozumieniu tej tajemnicy pomagają nam groby Pańskie, przygotowywane w kościołach całego kraju. Gdy będziemy je odwiedzać, popatrzymy na nie jeszcze pod innym kątem: przez lata tworzenie ich było przejawem patriotyzmu i odwagi. O twórcach symbolicznych grobów w Warszawie pisze Joanna Jureczko-Wilk. ■

ZA TYDZIEŃ

- O SLANGU I JĘZYKU POTOCZNYM w ewangelizowaniu młodych
- „KANON LEKTUR KATOLIKA” – stworzony przez „zwykłych” internautów
- DODATEK na warszawskie Targi Książki Katolickiej

*W*szystkim naszym Czytelnikom i Współpracownikom życzymy, aby zmartwychwstały Chrystus stał się dla Was codzienną Drogą, Prawdą, Nadzieją i Życiem.

ZESPÓŁ
WARSZAWSKIEGO BIURA
„GOŚCIA NIEDZIELNEGO”

Diecezjalny Dzień Młodzi

Miejcie udział

W

Zmartwychwstaniu

„Pokolenie JP II musi zrealizować się w działaniu” – mówił prymas Polski kard. Józef Glemp w Niedzielę Palmową podczas spotkania z młodzieżą w kościele Wszystkich Świętych w Warszawie.

Kandydaci do bierzmowania składają na ręce Prymasa prośby o dopuszczenie do sakramentu

Według kard. Glempa Pokolenie JP II ma w sobie siłę, aby iść przez ziemskie życie do Boga. „Jesteście pokoleniem wychowanym na nauce Jana Pawła II. Wasz stosunek do Jezusa Chrystusa musi być ustawicznie kształtowany przez uczestnictwo w sakramentach świętych i słuchaniu Słowa Bożego. Uczynicie, młodzi przyjaciele, rachunek sumienia z waszego życia, żebyście mieli udział w zmartwychwstaniu, którym jest każde odnowienie siebie, każde podniesienie się z nało-

gu, każde zerwanie ze słabością, z wadą, grzechem” – mówił Prymas.

Prymas Polski zaapelował do młodych o życzliwe przyjęcie Benedykta XVI, który przyjedzie do Polski w maju. ■

U ŚWIĘTEGO KRZYŻA

Zaledwie na kilka godzin, 9 kwietnia, przybył do Warszawy drewniany krzyż, z którym Jan Paweł II w każdym roku swego pontyfikatu odprawiał Drogę Krzyżową w rzymskim Koloseum, a w ubiegłoroczny Wielki Piątek – w swojej prywatnej kaplicy. Delegacja górali przywozła krzyż z sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach. Warszawiacy adorowali tę szczególną pamiątkę w kościele Świętego Krzyża. Wierni mieli okazję ucałować krzyż i przy nim się modlić. Bp Józef Zawitkowski odprawił przy nim nabożeństwo Gorzkich Żali. O godz. 21.37 upamiętniającej śmierć Jana Pawła II modlono się o jego szybką beatyfikację. W nocy krzyż pojechał w drogę powrotną do Zakopanego. Po zakończeniu Wielkiego Postu – powróci do Rzymu. ■

W Niedzielę Palmową warszawiacy adorowali papieski krzyż

Na Mszę papieską bez wejściówek

NA SPOTKANIE Z BENE-DYKTEM XVI. Karty wstępu i zaproszenia na Mszę św. z Benedyktem XVI 26 maja w Warszawie będą najprawdopodobniej obowiązywać tylko na pl. Piłsudskiego, natomiast w Parku Saskim oraz na pl. Teatralnym będzie miejsce dla kilkuset tysięcy osób, które nie dostaną wejściówek. Ojca Świętego zobaczą z bliska dzięki telewizji.

Taką decyzję podjęto na posiedzeniu Komitetu Organizacyjnego Archidiecezji Warszawskiej oraz Miasta st. Warszawy ds. Pielgrzymki Benedykta XVI. Wierni będą też mogli zobaczyć Papieża z bliska 25 maja, podczas jego przejazdu papamobilem ulicami koło pomnika Powstania Warszawskiego, Bohaterów Getta Warszawskiego, Poległych i Pomordowanych na Wschodzie oraz kard. Stefana Wyszyńskiego. Główna celebra w Warszawie będzie tak logistycznie zaplanowana, aby mogło w niej uczestniczyć nawet

milion osób. Dlatego wszystkie służby – miejskie i kościelne – będą postawione w stan najwyższej gotowości. Komisarz Warszawy ma zamiar wydać odezwę do pracodawców prywatnych, aby 26 maja był dniem wolnym od pracy. Miasto ma zamiar przygotować również trasy turystyczne dla przyjezdnych pielgrzymów, na której znajdują się miejsca, gdzie bywał

Jan Paweł II. Warszawa ma być udekorowana podczas papieskiej pielgrzymki. Zostaną przystrojone wszystkie kościoły archidiecezji i to nie tylko w Warszawie. Mieszkańcy Warszawy proszeni są również o udekorowanie okien i balkonów w swoich mieszkaniach, tak jak to było podczas pielgrzymek Jana Pawła II. – Nasze miasto powinno jak najlepiej wyglądać podczas spotkania z Piotrem naszych czasów – zapelował bp Piotr Jarecki, przewodniczący Archidiecezjalnego Komitetu Organizacyjnego ds. Pielgrzymki Benedykta XVI.

Z jajkiem do kościoła

Przedświąteczna zbiórka jaj dla ubogich

ŚWIĄTECZNA POMOC UBOGIM.

Przedświąteczną zbiórkę pod hasłem: „Kury zniosły wiele, a ty ile zniesiesz?“, zorganizowała w Warszawie Fundacja „Bank Żywności SOS”. 9 kwietnia przed trzema stołecznymi kościołami: Świętego Krzyża na Krakowskim Przedmieściu oraz u dominikanów na Starówce i Służewie, wolontariusze zbierali świeże, niegotowane jajka. Sprzed kościołów zostały one przewiezione samochodem-chłod-

nią do magazynów Fundacji. Stamtąd odbiorą je współpracujące z Fundacją organizacje: Caritas, TPD, Wspólnota Chleb Życia, Towarzystwo Pomocy im. Brata Alberta, placówki Monaru, jadłodajnie, kuchnie dla ubogich, noclegownie dla bezdomnych i świetlice dla dzieci. Akcja zbierania jajek przed Wielkanocą odbyła się po raz trzeci. Uzupełnia ona całoroczną pracę na rzecz ubogich prowadzoną przez Fundację „Bank Żywności SOS”.

Nie mieściły się w drzwiach

URSYNÓW. Najpiękniejsze, największe, najbardziej oryginalne i kolorowe palmy wybierano w Niedzielę Palmową w konkursie w parafii

Wniebowstąpienia Pańskiego na Stokłosach. Tradycyjnie już brały w nim udział szkoły, rodziny i osoby indywidualne, nie tylko z ursynowskich parafii. Palmy oceniała komisja, której przewodniczył prymas Polski kard. Józef Glemp. W Niedzielę Palmową parafia Wniebowstąpienia Pańskiego obchodziła 25-lecie pierwszej Mszy św. odprawionej wtedy jeszcze w tymczasowej kaplicy. „Nasze zmartwychwstanie zaczyna się tutaj, na ziemi, poprzez odrodzenia ducha, przez nawrócenie, przez odrzucenie zła” – podkreślił w homilii kard. Józef Glemp. Nawiązując do niedzieli Palmowej, prymas zaznaczył, że uroczystość ta ma być hołdem dla Jezusa, który „idzie cierpieć i zmartwychwstać po to, byśmy uwierzyli we własne zmartwychwstanie”. Prymas poświęcił też w kościele na Stokłosach nowe organy.

Palmy trzymane w rękach wiernych i dzieci są znakiem wiary w siłę Dobrej Nowiny – mówił Prymas na Stokłosach

Fryderyk dla „Musica Sacra”

PRAGA. Chór Katedry Warszawsko-Praskiej „Musica Sacra” został laureatem prestiżowej nagrody Fryderyki 2005

(na zdjęciu) w kategorii „Muzyka poważna – album roku, muzyka wokalna”. Nagrodę przyznano mu za trzy płyty, wydane w ubiegłym roku: „Włodek Pawlik: Misterium Stabat Mater”, „Brahms &

Mendelssohn”, „Arcydzieła Muzyki Chóralnej”. Dyrygentem i dyrektorem artystycznym nagrodzonego chóru jest Paweł Łukaszewski.

Rocznica katyńskiej zbrodni

WOŁOMIN. 9 kwietnia, w 66. rocznicę zbrodni katyńskiej, w kościele Matki Bożej Częstochowskiej w Wołominie odprawiono Mszę św. w intencji pomordowanych oficerów Wojska Polskiego i Policji. Po

Mszy, przy pomniku Katyńskim odbyły się uroczystości patriotyczne z udziałem Kampanii Honorowej WP. Wieńce i kwiaty złożono też w warszawskich miejscach upamiętnienia sowieckiej zbrodni.

Oferta książki katolickiej jest coraz bogatsza. Jak wyłowić z niej perły?

Lektura obowiązkowa

Od dwunastu lat Targi Wydawców Katolickich pozostają dla mieszkańców Warszawy jedynym miejscem, gdzie w tak dużym wyborze mogą spotkać się z najciekawszymi propozycjami książkowymi, a także z ich autorami.

Targi na Stegnach mają swoich wielbicieli. Ale także wśród nich podnoszą się głosy krytyczne, że coraz trudniej przecisnąć się między stoiskami kilkudziesięciu oficyn, proponujących istny zalew lektur dla katolików i nie tylko. Targi, które wspólnie otworzą w piątek 21 kwietnia o godz. 10.00 Prymas Polski kard. Józef Glemp i minister kultury i dziedzictwa narodowego Kazimierz Ujazdowski, trwają trzy dni, więc dla uniknięcia tłoku, najlepiej wybrać się na nie w sobotę.

Targi już dawno „obrosły” imprezami towarzyszącymi. Także i tym razem warto zarezerwować czas w piątek o godz. 18.30 na koncert Natalii Kukulskiej (tym razem aż w Traffic Club, ul. Bracka 25, wstęp wolny) albo wybrać się w sobotę o 19.00 do kościoła marianów przy ul. Bonifacego 9 na koncert „Stabat Mater Antonina Dvořáka. Wydawcy katolicy Janowi Pawłowi II”, gdzie nastąpi także uroczyste wręczenie Nagrody Stowarzyszenia Wydawców Katolickich FENIKS 2006.

Rangę targów książki od lat cementują tematyczne dyskusje panelowe. W tym roku z pewnością warto pojawić się na spotkaniu poświęconym slangowi młodzieżowemu w modlitwie (piątek, godz. 12.00), którego gościem będzie autor modlitewnika dla młodych „Z Bogiem na czacie”, dominikanin o. Wojciech Jędrzejewski. Interesująco zapowiada się spotkanie z ks. Markiem Dziewieckim, który opowie o skutecznych w duszpasterstwie sposobach głoszenia Ewangelii (21 kwietnia, godz. 16.00, spotkanie poprowadzi Jan Pospieszalski), a także sobotnia dyskusja panelowa na temat klerykalizmu i antyklerykalizmu z udziałem

ks. Piotra Mazurkiewicza z UKSW, Pawła Milcarka z „Christianitas” i Jana Turnaua z „Gazety Wyborczej” (godz. 11.00 w sali dolnego kościoła). Także w piątek (o godz. 13.00) zwraca uwagę panel poświęcony osobie Benedykta XVI. O obecnym Papieżu opowiadał będzie jego wieloletni współpracownik bp Zygmunt Zimowski. Warto również zajrzeć do kaplicy bł. J. Matulewicz (sobota, godz. 12.00), gdzie odbędzie się dyskusja „Msza święta dziś – źródło życia czy pusty rytuał?”, na kanwie książki „Msza święta. Liturgiczne ABC” ks. dr. Macieja Zachary MIC. Tematycznie podobne spotkania odbędą się także w niedzielę: o godz. 13.00 o tym, jak żyć słowem Bożym na co dzień, mówić będzie ks. Krzysztof Wons SDS, kierownik Centrum Formacji Duchowej w Krakowie, a o godz. 14.00 odbędzie się prezentacja książki „Msza święta w pytaniach i odpowiedziach” Łukasza Kubiaka. Na warsztaty dla nauczycieli religii, poświęcone twórczości C. S. Lewisa jako inspiracji w nauczaniu, zaprasza z kolei Media Rodzina z Poznania (sobota, godz. 13.00). O godz. 14.00 rozpocznie się dyskusja między politykami, publicystami i duchownymi na temat: „Kościół a polityka – autonomia i dialog”. Spotkanie poświęcone młodym w Kościele poprowadzi o. Jan Góra (sobota, godz. 16.00), o. Aleksander Posacki SJ będzie mówił o tym, kiedy bluźnierstwo podlega karze (sobo-

ta, godz. 17.00, a także w niedzielę o godz. 12.00 – spotkanie „Prawda o świecie okultyzmu”, Bogumił Łoziński, autor opowiadań fantastycznych opowie o swoich bajkach dla dzieci, „Przygodach Homa” (niedziela, godz. 11.00).

Wśród autorów, którzy pojawią się na targach będzie m.in. prof. Anna Świderkówna, o. Leon Knabit, poeta ks. Jerzy Szymik, ks. Waław Hryniewicz, Zbigniew Nosowski, prof. Władysław Bartoszewski, Piotr Kraśko, a także ks. Adam Zelga, proboszcz parafii bł. Edmunda Bojanowskiego na Ursynowie, który będzie promował swoją powieść dla dzieci „Piłka jest okrągła”.

W niedzielę o godz. 13.00 Mszę świętą dla wydawców katolickich i zwiedzających targi odprawi metropolita katowicki abp Damian Zimoń. Targi będą czynne codziennie od godz. 9.00 do 18.30 (w niedzielę do godz. 17.00). Pełna lista spotkań XII Targów Wydawców Katolickich znajduje się na stronie www.swk.pl.

TOMASZ GOLAB

WARTO ODWIEDZIĆ

na targach jest także stoisko „Gościa Niedzielnego”. Czytelnicy, którzy zgłoszą się z egzemplarzem naszego tygodnika, będą mieli okazję wygrać atrakcyjne książki i gadżety z logo „Gościa”. Zapraszamy.

■ R E K L A M A ■

Uczta - za stołem Słowa

Michał Muszyński - ksiądz i Michał Kęska - nie ksiądz

w sobotę - po godz. 20 i powt. w niedzielę po godz. 10 i 23 w Radiu Józef 96,5 fm

W czasie okupacji Niemcy, a potem władze komunistyczne nękał

Prześladowani z

Służba Bezpieczeństwa dzwoniła
i mówiła o prowokacji.
**Towarzysze żądali:
zmieńcie, usuńcie...** Księża
niezmiennie odpowiadali: „Boży
grób zmienimy w niedzielę”.

tekst

JOANNA JURECZKO-WILK

Rektor kościoła akademickiego św. Anny w Warszawie ks. Edward Detkens (dziś błogosławiony), w Środę Popielcową 1942 r. został zwolniony z Pawiaka. W Wielkim Tygodniu wraz ze studentami, urządził w kościele pierwszy wielkanocny grób, który nawiązywał do wojennej rzeczywistości. Na stopniach zburzonego ołtarza leżała postać Chrystusa. Obok leżały połamane i popalone części wyposażenia kościoła. W wypalonym otworze okiennym umieszczono krzyż, zrobiony ze zwęglonych krokwii, które przypominały płonącą na początku wojny stolicę. Krzyż podświetlono dyskretnie czerwonym światłem, a u stóp Chrystusa złożono białoczerwone kwiaty. Ten grób u św. Anny stał się początkiem tradycji symbolicznych wielkotygodniowych grobów Pańskich w warszawskich kościołach.

Na Pawiak

Oczywiście instalacja, która niezmiernie poruszyła warszawiaków, nie mogła pozostać niezauważona przez Niemców. Nie wiadomo na ile właśnie ona, a na ile działalność ks. Detkensa w akademickiej organizacji katolickiej „Juventus Christiana” przyczyniły się do kolejnego aresztowania rektora. Tuż po świętach Wielkanocy ks. Detkens ponownie trafił na Pawiak, a stamtąd do obozów koncentracyjnych w Oranienburgu, potem do Dachau, gdzie zginął w komorze gazowej.

ZDJĘCIA POCZODZA Z ARCHIWUM PARAFII ŚW. ANNY

Na Pawiak trafił także jeden z twórców grobu z 1940 r., grafik Stanisław „Miedza” Tomaszewski. Po kilku miesiącach wprowadzono go z więzienia. Kolejne groby w czasach okupacji tworzył już w ścisłej konspiracji, z inicjatywy architekt Beaty Trylińskiej. Specjalnie rozpowszechniano wtedy plotki, że tworzyli je kolejno: kobieta, zakonnik, ksiądz... „W każdej chwili spodziewaliśmy się, że kościół może być otoczony przez gestapo” – wspominał po latach Tomaszewski.

A w kolejnych latach wystrój grobów u św. Anny symbolicznie podsumowywał straszne wydarzenia, które działy się wokół. W 1941 r. grób Chrystusa był symbolem mogił, pokrywających wtedy całą Polskę. Przypominał o nasilającym się terrarze: masowych aresztowaniach polityków, ludzi sztuki, nauki, młodzieży akademickiej, o pierwszej wielkiej łapance na ulicach Warszawy i zapelniających się obozach koncentracyjnych. Krzyże, na delikatnie zarysowanych mogiłach, otaczały grób Chrystusa. Monstrancja była umieszczona na obelisku ze spalonych krokwii.

Grób w kolejnym roku dawał nadzieję i wiarę. Przez spalone domostwa widać było wschodzące słońce, z hostią w środku. Po przydrożnym krzyżu pęła się zie-

lona roślina – symbol życia. Pod krzyżem stał pług – symbol pracy, a na horyzoncie widać było płot z rozerwanym drutem kolczastym. W 1943 r. na kulisach grobu majaczyły tajemnicze sylwetki – to armia podziemna trzymała straż. Chrystus leżał na zielonej trawie – symbolu nadziei. U stóp grobu złożono wiersz Laskowskiego o wierzbie odradzającej się mimo przeciwności losu. Po tę nadzieję i otuchę przychodziło do św. Anny w Wielki Piątek i Sobotę tysiące warszawiaków. Stali w kolejkach, by zobaczyć grób i odczytać jego przesłanie.

Ostatni wojenny grób, w 1944 r., przedstawiał dwie ściany – takie same, pod jakimi Niemcy dokonywali egzekucji. Pod lewą ścianą stały wetknięte w ziemię trzy małe krzyżyki. Pod nimi wiązanka białoczerwonych kwiatów. Postać Chrystusa leżała na szczycie drogi usypanej z ziemi.

„Niemcy, którzy byli tak bezlitośni, którzy potrafili urządzać masakry na ulicach – wobec niemieckiej manifestacji patriotyczno-religijnej u stóp grobu Bożego, stali się bezsilni” – pisał Tomaszewski.

Byli bezsilni wobec grobu, ale nie wobec kolejnych rektorów kościoła akademickiego. Warszawski przewodnik Stanisław Skowroński, który interesuje się historią grobów w staromiejskich kościołach, przypomina, że także kolejni księża z kościoła św. Anny byli nękańcy z powodu narodowo-patriotycznej wymowy grobów Pańskich.

– Przez gestapo był ciągnany za to rektor ks. prałat Tadeusz Jachimowski. Niemcy zabili go w pierwszych dniach Powstania Warszawskiego – mówi Skowroński.

W Wielkim Tygodniu 1945 r. grobu Chrystusowego w kościele św. Anny nie było. Ale grafik Zbigniew Jezierski, zaprojektował go na ruinach kościoła Świętego Krzyża.

Wiecie, rozumiecie...

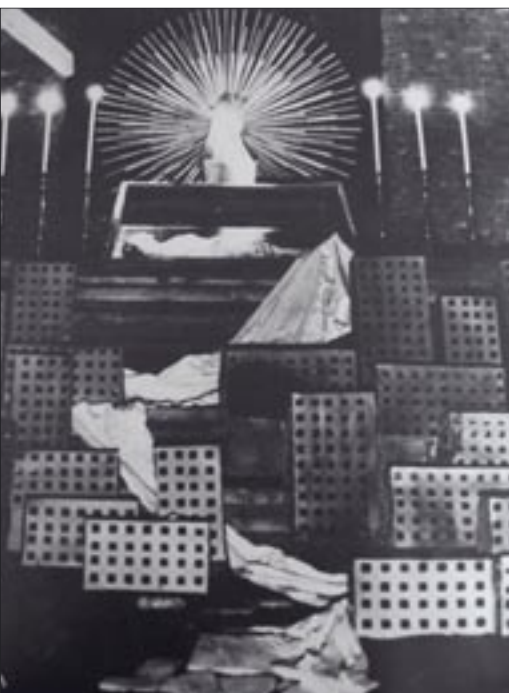
Była Wielka Środa 1984 r. ks. Józef Maj, duszpasterz akademicki w kościele św. Anny, poszedł na wieczorny spacer na pl. Zamkowy. W pewnej chwili dołączył do niego „smutny” mężczyzna – powiedział, że wie, co studenci szukają na Wielki Piątek

ty tych, którzy przekazywali ludziom nadzieję Zmartwychwstania

za groby Pańskie

Groby Pańskie u św. Anny w roku 1944 (u góry) i 1950 (na dole)

REPRODUKCE JOANNA JURCZKO-WILK

i że będzie to uznane za prowokację. Esbekowi chodziło o wystrój grobu Pańskiego, w którym studenci planowali umieścić rozlatującą się czerwona gwiazdę. Jak planowali, tak zrobili.

– Zdawałem sobie sprawę, że w naszym duszpasterstwie sporo było studentów „zaangażowanych”, a przez to władze były bardzo dobrze poinformowane o tym, co się u nas dzieje – mówi ks. prałat Maj. – Dlatego nękały nas pod pozorem dbałości o kościół, bezpieczeństwa ludzi, którzy do niego przychodzą; namawiały, żeby odstąpić od projektu grobu Pańskiego, zmienić go... Ludzie władzy przychodzili nawet do konfesjonału. Jako kapłani musieliśmy te próby przyjmować swobodnie i z wewnętrzną wolnością. Gdybyśmy się ugięli, skuli strachem, władza osiągnęłaby swój cel. Kiedy to nie pomagało, rozrzucali w kościele ulotki, w których byłem „demaskowany” jako żyd, homoseksualista, paser, malwersant...

Dzięki pomysłowi artystów Lecha Dunina i Leona Machaja w grobie Chrystusowym w kościele św. Anny znalazła się nawet milicyjna nyska. Na fotografii Krakowskiego Przedmieścia, z ul. Trębackiej wychylała się „suka”. Na zaimprovizowanej ulicy panował rozgardiasz, jak po ulicznych zajściach. Nad monstrancją z Najświętszym Sakramentem napis: „Pokój mój daję wam...”. Był Wielki Piątek 1982 r., kilka miesięcy po ogłoszeniu stanu wojennego.

Miejsce ze Służbą Bezpieczeństwa miał też proboszcz parafii Matki Bożej Różańcowej na Bródnie, kiedy tło Bożego grobu wyklejono „Trybuną Ludu”. Wycięty w niej krzyż symbolizował prawdę, która zwycięża kłamstwo.

Trzeba ludzi poruszać

Narodowe i patriotyczne było przesłanie grobów Pańskich w kościele św. Anny, Świętego Krzyża, św. Stanisława Kostki na Żoliborzu; do przeżywania głównie duchowego – u paulinów i dominikanów; stonowane – w archikatedrze i u św. Marcina.

– Akurat w sprawie grobów Pańskich nigdy nie mieliśmy kłopotów ze Służbą Bezpieczeństwa – mówi bp Bronisław Dembowski, który w latach 1956–1992 był rektorem kościoła św. Marcina przy ul.

Piwniej w Warszawie. – Groby miały charakter czysto liturgiczny, bardzo unikaliśmy innych treści, bo nie chcieliśmy niepotrzebnie drażnić. Dbała o to ich autorka – franciszkanka s. Alma.

Krzyż nasz powszedni

W Warszawie nadal trwa tradycja odwiedzania w Wielką Sobotę grobów Pańskich, szczególnie na Starym Mieście, gdzie jest zagęszczenie świątyń. W okresach niewoli groby pozwalały ludziom przynajmniej na kilka chwil odetchnąć inną rzeczywistością, dawały wolność, której gdzie indziej nie było. Często też odzwierciedlały marzenia Polaków: o wolnej ojczyźnie, solidarności społecznej, dobru, które zwycięża zło. Łączyły to, co religijne, wieczne, z tym, co jest chlebem powszednim: ze zniewoleniem, nadzieją.

Coż w tym roku zaskoczy nas Boży grób w kościele św. Anny?

– Będzie refleksyjny – mówi rektor ks. Bogdan Bartoń. – Nawiąże do śmierci Jana Pawła II i ks. Jana Twardowskiego. Jego główne przesłanie zawiera się w słowach, że to z krzyżem zmierzamy do Chrystusa w Najświętszym Sakramencie. ■

**MOIM
ZDANIEM**

KS. PRAŁAT ZYGMUNT MALACKI

*rektor kościoła akademickiego
św. Anny w latach 1984–98*

Nie chodziło o to, żeby prowokować władze, ale żeby dawać ludziom siłę i nadzieję. I to się udało. Pamiętam taki grób u św. Anny, kilka miesięcy po okrągłym stole, kiedy wydawało się, że „stara” Polska została za nami, a teraz już wreszcie jesteśmy u siebie, mamy wolność. To było wielkie, powalone drzewo, pocięte piłą. Ale z boku pnia wyrastała zielona, piękna gałąź. Na gruzach Polski Ludowej, byliśmy gotowi budować nową Polskę: wolną, solidarną, kochającą się... Po latach okazuje się, że temat zniewolenia grzechem jest nadal aktualny.

Z przewodnikiem po kościele

Wkrótce zejdziemy do podziemi

Kościół św. Katarzyny na warszawskim Służewie wkrótce otworzy przed wiernymi swoje zabytkowe podziemia.

Najstarsza parafia i świątynia w Warszawie, matka trzydziestu kościołów. W 1238 r., kiedy powstała, zajmowała 230 ha. Należały do niej ziemie, na których teraz stoi kościół św. Aleksandra, św. Jakuba na Ochocie, św. Elżbiety w Powsinie, św. Wawrzyńca na Woli. Przy kościele były cmentarz, sierociniec i szkoła parafialna. Teraz parafia ma 15 ha i 2 tys. parafian.

– Ten kościół wplata się w historię Warszawy. Zabytek pełen zabytków. Pamiątki narastały w nim wiekami – mówi przewodnik Janusz Andrzejewski z Biura Turystycznego PTTK TRAKT, oprowadzając po świątyni.

Ponad sześćdziesiąt osób 18 marca zwiedzało kościół i jego otoczenie z przewodnikiem, który wyjaśniał symbole, pokazywał cenne zabytki i opowiadał ich historię. Od najstarszego: ikony Matki Bożej, pochodzącej z V w., która trafiła na Służew aż z Cypru, poprzez pięknie malowane wizerunki Męki Pańskiej, liczące prawie dwieście lat. Cennym zabytkiem, który cudem przetrwał wojenne zawieruchy i zniszczenia, jest Tryptyk św. Katarzyny z 1462 r. W

jego centralnej części umieszczony jest wizerunek patronki kościoła – św. Katarzyny Aleksandryjskiej, która została ścięta mieczem w 1307 r. w Aleksandrii. Po jej bokach stoją św. Konstantyn i św. Helena. Równie cenny jest gotycki krzyż z przełomu XV i XVI w., do niedawna jeszcze zdobiący ołtarz główny. Od trzech lat jego miejsce zajmuje kopia fresku Matki Bożej Przedziwnej.

Przewodnik zwrócił uwagę na niepozorne epitafium, jedno z kilkudziesięciu znajdujących się wewnątrz i na zewnętrznych ścianach świątyni. Poświęcone jest pamięci ks. prałata Antoniego Czarnieckiego, służewskiego proboszcza w latach 1950–1985. To on w latach 1940–1942 służył pomocą duchową i materialną Żydom w warszawskim getcie. Był wówczas w kościele Wszystkich Świętych, który znajdował się na terenie getta. Stamtąd przywiózł figurkę Matki Bożej Niepokalanej, pamiątkę z 1941 r., przed którą Żydzi przyjmowali chrześcijaństwo. Figur-

Takie barokowe ambony są w dzisiejszych kościołach rzadkością. O wyposażeniu świątyni można by słuchać godzinami, tyle w niej rzadkich i zabytkowych przedmiotów

ZDJĘCIA JOANNA JURECZKO-WILK

figurka Matki Bożej Niepokalanej w warszawskim getcie

ka stoi teraz przy kościele św. Katarzyny.

Przy wejściu na przykościelny plac stoi też dzwonnica, a w niej spiżowy, najstarszy czynny dzwon Warszawy „Ave Maria”. Dzwon trafił do służewskiej parafii z kościoła św. Jerzego, który kiedyś stał przy ul. Świętojskiej, ale po zburzeniu nie został odbudowany.

Zabytkowy jest nie tylko kościół, ale i plebania, cmentarz tzw. stary, na którym jest grób m.in. Krystyny Krahelskiej. Przewodnik pokazuje też stojące przy świątyni 300-letnie lipy i równie stary rozłożysty platan.

– Chyba chory... – mówi ktoś z tłoku.

– Platan wygląda tak, jakby opadały z kory – wyjaśnia przewodnik.

Prawdziwy rarytas – zdaniem Andrzejewskiego – dopiero nas czeka.

– Prawdopodobnie za rok zostaną udostępnione podziemia kościoła – mówi przewodnik. – Powstanie tam muzeum, w którym będzie można zobaczyć m.in. rzeczy znalezione podczas wykopalisk prowadzonych przy umacnianiu fundamentów kościoła. Może będzie można oglądać odkryty wówczas katowski miecz?

JOANNA JURECZKO-WILK

■ R E K L A M A ■

www.TanRadio.pl

Gramy tylko muzykę chrześcijańską.

Wielkopostne rozważania *Siedem słów z krzyża* co niedzielę na naszej antenie.

Malować woskiem można nie tylko pisanki

Na Jawie jak we śnie

Co łączy egzotyczne, zwiewne, kolorowe spódnice, marionetki z Dalekiego Wschodu i meble z polskiego, zabytkowego dworku? Wszystkie te przedmioty, a także wiele innych, były „Woskiem malowane”. Wystawę o takim tytule, poświęconą niezwyklej technice zdobienia – technice batik, przygotowało warszawskie Muzeum Etnograficzne.

Na wystawie „Woskiem malowane” można obejrzeć ponad 200 różnych przedmiotów, które zostały ozdobione techniką batik. Ta pracochłonna, wymagająca cierpliwości i wiedzy technika, pochodzi z Jawy. Batik ma tam specjalne miejsce w kulturze – wykonywane bambusowymi pisakami wzory mają swoje tradycyjne nazwy, a wykonywanie niektórych jest

zastrzeżone tylko dla pewnych rodzin. Zdobione woskiem tkaniny towarzyszą Jawajczykom co najmniej od XVI wieku – z tego okresu pochodzi najstarszy przekaz o tej niezwyklej technice.

Egzotyczna metoda zdobienia polega na wykonywaniu wzorów na cienkiej, najczęściej bawełnianej tkaninie. Rysuje się je na materiale przy pomocy roztopionego wosku, a następnie barwi na od-

Kolorowe zdobienia wymagały od twórców czasu i wielkiej cierpliwości

powiedni kolor poprzez zanurzenie w barwnikach naturalnych. Barwnik zmienia kolor tkaniny jedynie w miejscach niepokrytych woskiem. Po usunięciu wosku i wysuszeniu płótna następują elementy wzoru pokrywa się woskiem, a całą tkaninę zanurza w kolejnym barwniku. Skomplikowane? Bardzo, ale jak się okazuje, tę technikę opanowali do perfekcji nie tylko twórcy – Jawajczycy, ale stosowano ją również w Indiach, Chinach i w... Polsce.

Na wystawie, oprócz batyków jawajskich – pięknych spódnic, bogato zdobionych materiałów, czy marionetek ubranych w batikowe ubrania, można obejrzeć również polskie dzieła zdobione tą techniką. I to nie tylko płótna, ale przedmioty drewniane, metalowe czy ceramikę. Batiki polskie, które cieszyły się ogromną popularnością w okresie międzywojennym, są zainspirowane w dużym stopniu właśnie sztuką Orientu. Wystawa „Woskiem malowane” jest więc pierwszą próbą przedstawienia powiązań między sztuką polską i indonezyjską.

W ostatnich latach polski batik się odradza – coraz więcej artystów sięga po tę ciekawą i nietypową technikę. Na wystawie można podziwiać prace sześcioro współczesnych twórców i batiki wykonane przez dzieci.

AP

■ R E K L A M A ■

WYDAWNICTWO WAM zaprasza

NA XII TARGI WYDAWCÓW KATOLICKICH
Warszawa, ul. Św. Bonifacego 9

21 kwietnia (piątek), godz. 11.00
kaplica bł. J. Matulewicza

Spotkanie

**ROK JUBILEUSZOWY JEZUITÓW
MISJA I NAUKA**

W spotkaniu wezmą udział:

dr Tomasz Homa SJ

Redaktor Naczelny Wydawnictwa WAM

Jakub Kołacz SJ

Redaktor kwartalnika „Życie Duchowe”

Krzysztof Oldakowski SJ

Rektor Kolegium Jezuitckiego

22 kwietnia (sobota), godz. 10.00
kaplica bł. J. Matulewicza

Prezentacja książki

**ACTA SYNODALIA
OD 50 DO 381 ROKU
SYNODY I KOLEKCJE PRAW, T. 1**

W spotkaniu wezmą udział:

prof. Józef Kulisz SJ (teolog)

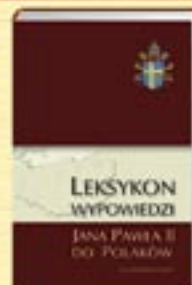
prof. Henryk Pietras SJ (patrolog)

prof. Ewa Wipszycka (historyk)

prof. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski (filolog)

Wydawnictwo WAM, tel 012 629 32 50 – 53

WYDAWNICTWO WAM ZAPRASZA DO STOISKA NR

Święto Miłosierdzia Bożego dla Warszawy

Pod pomnikiem Chrystusa

TOMASZ GOŁĄB

Śmierć Jana Pawła II w wigilię święta Miłosierdzia Bożego 2005 roku przeniosła coroczne obchody i modlitwy z warszawskiej Woli na plac Piłsudskiego – rozmiar tamtych uroczystości przeszedł najśmielsze oczekiwania. Czy przybyło wówczas czcicieli Bożego Miłosierdzia?

To właśnie Papież był wielkim czcicielem Miłosierdzia Bożego: ustanowił obchodzone święto Miłosierdzia Bożego, powołał w Łagiewnikach światowe sanktuarium ku czci miłosiernego Boga. Po jego śmierci, w ubiegłym roku, warszawskie uroczystości Niedzieli Miłosierdzia odbyły się na największym placu Warszawy. Około 150 tys. osób modliło się za duszę Jana Pawła II na pl. Piłsudskiego podczas największej tego dnia w Polsce Mszy św.

W tym roku, 23 kwietnia, święto Miłosierdzia Bożego dla Warszawy odbędzie się

się po raz szósty. Uroczystościom przy pomniku Jezusa Miłosiernego na Woli będzie przewodniczył bp Stanisław Kędziora. Stolica i jej mieszkańcy, a także cała Polska ponownie zostaną zawierzeni Bożemu miłosierdziu. Jak co roku, będzie również możliwość skorzystania z sakramentu pokuty.

Organizatorem święta jest parafia św. Józefa. Do inicjatywy jej proboszcza, ks. prał. Jana Sikorskiego, włączyli się wszyscy proboszczowie z Woli, ponieważ z tą dzielnicą Warszawy związana była św. Faustyna.

Święto Miłosierdzia Bożego dla Warszawy rozpocznie się o godz. 15.00 Koronką do Miłosierdzia Bożego poprowadzoną przez siostry Matki Bożej Miłosierdzia z ul. Żytniej.

Czciciele Bożego Miłosierdzia gromadzą się co roku przy pomniku u zbiegu ulic Deotymy i Górczewskiej

Zapowiedzi

■ PRACY MATURZYŚCI NA JASNĄ GÓRĘ

We wtorek po Wielkanocy, 18 kwietnia, maturzyści diecezji warszawsko-praskiej będą pielgrzymować na Jasną Górę. O godz. 11.00 w kaplicy Matki Bożej zostanie odprawiona dla nich Msza św., po której odbędzie się konferencja. Termin pielgrzymki maturzystów z archidiecezji warszawskiej został już na stałe przełożony na październik.

■ JUBILEUSZ KAPŁAŃA I BISKUPA

21 i 22 kwietnia w Gnieźnie i Mogilnie odbędą się uroczystości dziękczynienia za 50 lat kapłaństwa i 27 lat biskupstwa prymasa Polski kard. Józefa Glempa. W tej intencji będą się modlić także wierni archidiecezji warszawskiej.

■ CO NAS NIE ZABIJE...

Od 28 do 30 kwietnia w Europejskim Centrum Komunikacji i Kultury (ECCC) w Falenicy (ul. Olecka 30) odbędą się warsztaty pod hasłem: „Co nas nie zabije, to nas wzmocni”. Psycholog M. Hudzik wraz ze współpracownikami pomogą uczestnikom przyjrzeć się historii własnego życia, odnajdywać w Biblii doświadczenia służące wzrostowi. Szczegółowe informacje oraz zapisy pod numerem tel. 022 872-04-41, e-mail: rekolekcje@jezuici.pl.

■ POZNAĆ SIEBIE

„Chrześcijanin a poznanie i akceptacja siebie” – to tytuł warsztatów, które odbędą się od 21 do 23 kwietnia w Mariąńskim Domu Rekolekcyjnym „Betlejem” w Sulejówku (ul. Mariańska 9, tel. 022 783-15-00). Warsztaty mają pomóc w poznaniu siebie, swoich emocji i potrzeb, aby móc wzrastać także duchowo. Organizatorzy proszą o jak najszybsze zgłoszenia.

■ CHILY MY NA BEMOWIE

22 kwietnia o godz. 19.00 w sali widowiskowej Ośrodka Wychowawczo-Profilaktycznego „Michael” na Bemowie (ul. ks. Marwickicza 1) będzie można posłuchać zespołu Chily My.

■ SPOTKANIA Z HISTORIA

20 kwietnia o godz. 18.00 w warszawskim Domu Spotkań z Historią, przy ul. Karowej 20, odbędzie się dyskusja panelowa: „Informator personalny czy lista hańby?”, oparta na książce: „Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza”. Spotkanie organizuje Biuro Edukacji Publicznej IPN. Od 19 kwietnia w Domu Spotkań z Historią można obejrzeć wystawę: „Polacy-Ukraińcy 1939-47”.

■ PODZIELĄ SIĘ CHLEBEM

Stowarzyszenie Pokoju i Pojednania „Effatha”, Warszawski Oddział Polskiej Rady Ekumenicznej i Parafia Rzymskokatolicka św. Alojzego Orione w Warszawie zapraszają do wspólnej modlitwy i refleksji z okazji powstania 5. rocznicy Karty Ekumenicznej. Spotkanie odbędzie się 23 kwietnia o godz. 19.00 w kościele parafialnym przy ul. Lindleya 12.

Konkurs dla Czytelników – nagrody od oficyny wydawniczej „Vocatio”

Mam na imię Adam...

Co widzę? Widzę jasne słońce, które Bóg stworzył. A Bóg mówi: „Ono jest dobre” – tak zaczyna się „Biblia dla maluchów” – wspaniale wydane opowieści biblijne dla dzieci w wieku 2-6 lat.

Pięknie wydana, ciekawie ilustrowana książka z pewnością spodoba się najmłodszemu. Wybór opowiadań biblijnych i język są doskonale dostosowane do potrzeb i oczekiwań maluchów. Biblia – czytana z rodzicami, lub... oglądana, z pewnością pomoże kilkulkom poznać Słowo Boże.

Druza z prezentowanych w tym numerze pozycji wydawniczych to „Biblia dla rodziny”.

„Biblia dla rodziny”. Wybrane do niej teksty pochodzą z Biblii Tysiąclecia, a starannie przygotowane, barwne ilustracje doskonale je obrazują – całość silnie przemawia do wyobraźni i uczuć czytelników. Obie książki doskonale nadają się na prezent – z okazji chrztu, urodzin czy Komunii św.

Piąty i dziesiąty czytelnik, który zadzwoni się do naszej redakcji (tel. 022 621 57 99)

we wtorek 18 kwietnia, o godz. 12.00, otrzyma od nas i oficyny „Vocatio” prezentowane tytuły. **AP**

GOŚC WARSZAWSKI
warszawa@goscniedzielnicy.pl

Adres redakcji: ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa
tel./faks 022 621 57 99, 022 629 02 67
Redagują: Tomasz Gołąb – dyrektor oddziału, ks. Marcin Brzeziński – asystent kościelny, Joanna Jureczko-Wilk, Agata Puścikowska